

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ὕγδοος

Συνδρομὴ ἰτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.— Αἱ συνδρομαὶ ἀρροῦνται ἀπὸ
1 Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἰτησία—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

4 Ἰουλίου 1879

ΣΦΡΑΓΙΣ ΤΗΣ

Ἐκτάκτου Ἐπιτροπείας Ἡλίδος, ἐν ἔτει 1831.



Τὸ πρωτότυπον τῆς ἀνωτέρου σφραγίδος ἐκκοινοποιήθη ἡμῖν ὑπὸ τοῦ συνδρομητοῦ τῆς Ἐστίας κ. Χρήστου Δρακοπούλου. Τὰς ἐπομένους δὲ πολυτίμους πληροφορίας ἐλάβομεν παρὰ τοῦ σεβαστοῦ κ. Α. Ζ. Μάρουκα. Σ. τ. Δ.

Ἐκ τῶν ὅσα εἶχον ἀποφασισθῆ κατὰ τὸ 1827 ὑπὸ τῆς ἐν Τροιζίνι Γ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἦτο καὶ τὸ περὶ νέας διοικητικῆς διαιρέσεως τῆς ἐπικρατείας κατὰ Θέματα, ἀντὶ τῆς ἄκρι: τότε ὑφισταμένης κατ' Ἐπαρχίας. Διὰ δὲ τοῦ Κς ἄρθρου τῆς περὶ τούτου ἀποφάσεώς τῆς ἡ Συνέλευσις εἶχεν ἀναθέσει εἰς τὴν Βουλὴν τὸν διὰ νόμου προσδιορισμὸν τῶν ὀρίων ἐκάστου Θέματος. (Βλ. Α. Ζ. Μάρουκα, Τὰ κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος, τόμ. Η', σελ. 135, καὶ τόμ. Θ', σελ. 25 καὶ 120—127.)

Μετὰ τὴν λήξιν τῆς Συνελεύσεως ἐκείνης, τὸ Βουλευτικὸν σῶμα συνέταξε τὸ ἀνηκόν νομοσχέδιον καὶ ἤρξατο τῆς συζητήσεως ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς τοῦ 1827· ἀλλ' ἡ συζητήσις παρετάθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἔμεινεν ἀτελής ὅτε κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1828 ἀφίκετο εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ ἀείμνητος Κυβερνήτης Γ. Α. Καποδίστριας.

Ἐν τῷ νέῳ διοργανισμῷ τοῦ Κράτους ὁ Κυβερνήτης ἐζήτησε καὶ τὴν περὶ τῆς νέας Διοικητικῆς διαιρέσεως γνώμην τοῦ Πανελληνίου, τὸ ὁποῖον κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ 1828 παρεδέξατο τὰ προαβάντα, ὑποδείξαν μόνον ὡς μᾶλλον κατάλληλον τὴν ἀντικατάστασιν τῆς Θέματα, διὰ τῆς Τμημάτων. Οὕτως ἐξεδόθη τῇ 13 Ἀπριλίου 1828 τὸ Ἰ ψήφισμα, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἡ Ἐπικράτεια διηρέθη εἰς 13 Τμήματα: ἐπτά μὲν ἐν Πελοποννήσῳ, ἑξ δὲ ἐν ταῖς Νήσοις. (Τὸ τμήμα τῆς Ἡλίδος, περὶ οὗ ὁ λόγος ἦδε, περιελάμβανε τὰς Ἐπαρχίας Γαστούνης καὶ Πύργου.)—Σημειούσω ἐν παρόδῳ ὅτι, ὅτε μετὰ ταῦτα προσετέθησαν εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα αἱ κατὰ τὴν Στερεάν Ἐπαρχίαι, διηρέθησαν καὶ αὗται εἰς δύο ἕτερα Τμήματα, ὧν τὸ μὲν περιελάμβανε τὰς τῆς Ἀνατολικῆς, τὸ δὲ τὰς τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὸ μνημονουθὲν Ἰ ψήφισμα, καὶ κατὰ τὸ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ ἐκδοθὲν ἀθημερὸν ὑπ' ἀριθ. 1699 Διάταγμα, Ἐκτακτοὶ Ἐπίτροποι διορίσθησαν εἰς τὰ Τμήματα.

Ἀρχαίων ἡμερῶν ἀναμνησθέντες ἐκ τοῦ τύπου τῆς προκειμένης σφραγίδος, λέγομεν παρεκβατικῶς ὅτι, Ἐκτακτος Ἐπίτροπος ἐν Ἡλίδι, διορίσθη κατὰ πρότον τῇ 16 Ἀπριλίου 1828 ὁ Σπυρίδων Καλογερόπουλος. Τοῦτον μετατεθέντα εἰς τὸ Ἀνεκκλήτων Δικαστήριον τῇ 14 Ἀυγούστου 1829, διεδέξατο ὁ Π. Α. Ἀναγνωστόπουλος, ὃν μετατεθέντα τῇ 5 Ἀυγούστου 1831 εἰς τὸ τμήμα τῆς Λακωνίας, ἀντικατέστησεν ὁ Α. Βλαχόπουλος ἄνδρες οὗτοι, καὶ οἱ τρεῖς ἐκ τῶν σπουδαίας προσεγεγόντων ὑπηρεσίας εἰς τὴν Πατρίδα.

Ἡ σφραγίς, ἥς ὁ τύπος παρετέθη ἀνωτέρω, ἐχαράχθη βεβαίως ὅτε διορίσθη ἔκτακτος ἐν Ἡλίδι ἐπίτροπος ὁ τελευταῖος τῶν μνημονουθέντων τριῶν, δηλαδὴ ἐν ἔτει 1831.»

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΚ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ

Α'

Φίλιτατέ μοι,

Παραπονείσαι, ὅτι, πρὸ πολλοῦ φθὰς εἰς Βερολίνον, ἐλησμόνησα ἦν σοὶ εἶχον δώσει ὑπόσχεσιν, ὅταν σ' ἀπεχαιρέτων, τοῦ νὰ σοὶ περιγράψω τὴν αὐτοκρατορικὴν πόλιν τῆς Γερμανίας ὅψοτε ἀφίχθῶ εἰς αὐτήν. Ἐγὼ δέ, δικαιοῦτερον ἔσως, παραπονοῦμαι ὅτι τὴν ὑπόσχεσιν ἐκέλην σὺ πρῶτος δὲν τὴν ἐλησμόνησας. Κομπάζων ἐπὶ τῷ διδακτορικῷ μου διπλώματι, ἐνόμιζον, ὅτε ἀπηροχόμην ἐξ Ἑλλάδος, ὅτι ὅλα τὰ ἤξευρον, καὶ δὲν μοὶ ἔμεινεν ἄλλο ἢ νὰ περιτρέξω ὡς ἀργὸς καὶ ἀφροντὶς περιηγητῆς τὴν Βυρώπην. Ἀλλ' ὅτε εἶδον ἐκ τοῦ πλησίον τὰ πράγματα, ἐγνώρισα τὴν ἀπάτην μου, καὶ μέχρι τοῦδε ἐν τοῦλάχιστον ἔμαθον, ὅτι πάμπολλα ἀγνοῶ δι' ἃ ἤδη κατοικῶ τὰ πανεπιστημεῖα μᾶλλον ἢ τὰς πόλεις, καὶ πιθανῶς θὰ ἡδυνάμην νὰ σοὶ γράψω ὅπως οὖν ἐν γνώσει περὶ τῶν καθηγητῶν καὶ τῶν παραδόσεων αὐτῶν πολλὰ ἀοιδόλως σ' ἐνδιαφέρουσιν, ἀλλ' ὀλιγίστα καὶ ἀτελέστατα ἐξ ὅσων θέλεις νὰ μάθης περὶ Βερολίνου καὶ τῶν κατοίκων αὐτοῦ. Ἄστυον δὲ μοὶ φαίνεται ὅτι ἐλπίζεις νὰ μὲ δελεάσῃς, δίδων μοὶ τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θέλεις προσπαθήσει νὰ δημοσιεύσῃς τὰς ἐπιστολάς μου. Ἄλλο δὲν ἔλειπεν! Ἄν ἐνόμιζον ὅτι σπουδαιολογεῖς, θὰ ἤρκει τοῦτο ἵνα μοὶ προαλύσῃ τὸν κάλαμον, καὶ λέξιν νὰ μοὶ σοὶ γράψω· σὺ δ' εἰπέ με ἐπίσκοπον. Τὰ τῆς ἐπιστήμης μου ἐπιμελῶς σπουδάζω, καὶ ἴσως μέχρι τέλους τὰ καταφέρω· καλλιπέειαν ὅμως δὲν ἐπαγγέλλομαι, καιρὸν δὲν ἔχω, ἀκόμη ὀλιγώτε-

ρον βλέμμα παρατηρητικόν, καὶ τὴν ἐπιχώριον γλῶσσαν, στοιχεῖον ἀρεσκτον πρὸς γνώσιν τοῦ τόπου, ἔχουσαν ὅμως ἀκάνθας καὶ ἀγκύλας, δὲν ἐδουλήθη ἐισέτι ἀκούωντος νὰ τὴν δαμάτω. Ἄλλ' ἔστω! Ἄφ' οὗ καὶ καλὰ θέλεις τὸ Βερολίνον, σοὶ ἐπιστέλλω φύρδην μίγδην τινὰ περὶ αὐτοῦ, ὅ,τι ἐκ τοῦ προχείρου ἀκούω καὶ βλέπω, καὶ σοὶ τὰ ἐπιστέλλω πρὸς μόνην τὴν εὐχαρίστησιν, ἂν δύνανται νὰ σ' εὐχαριστήσωσιν.

Ἄλλ' ἵνα καὶ μεθ' ὅσα εἶπον, προθῶ ὅμως οὐχ ἤπτον μετὰ τινος μεθόδου, ἀρχομαι ἀπὸ τῆς τοπογραφίας, ἧς ἐκὼν ἄκων εἰμι ὁπωσοῦν ἔμπειρος, διότι, πρὸς ἀποφυγὴν ἐνοικίων δυσαναλόγων πρὸς τὸ βαλάντιον πτωχοῦ διδάκτορος, κατοικῶ εἰς ἀπόστασιν ἡμισΐας ὥρας ἀπὸ τοῦ πανεπιστημίου καὶ ἀπὸ παντὸς κέντρου, καὶ τὴν ἀπόστασιν ταύτην ἀναγκάζομαι πεζὸς νὰ καταμετρῶ πολλάκις τῆς ἡμέρας κατὰ διαφόρους διευθύνσεις.

Ἴνα λοιπὸν ἐννοήσης πῶς κεῖται ἡ πρωτεύουσα τῆς Πρωσσίας, δὲν ἔχεις ἀνάγκην πολὺ νὰ βασνήσης τὴν φαντασίαν σου. Ἄμμος καὶ πάλιν ἄμμος ἐπίπεδος καὶ μονότονος κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις, ἰδοὺ ἡ θέσις τῆς. Οὐδὲν ἔχει νὰ ἐλικύση, νὰ τέρψη τὴν ὄρασιν. Οὐδεμίαν ἔχει ἀμφιβολίαν ὅτι ὁ Βόρειος Ὠκεανὸς κατέκλυζε ποτε τὸ ἀπέραντον τοῦτο πεδίον, καὶ τὴν εἰκασίαν μου ἐπικυροῖ κογχύλη ἦν εὐρόν ποτε κατὰ τύχην ἀποκλειθιμὴν εἰς λίθον οἰκοδομηῆς. Αἱ ἀσβολαὶ μου δὲν μ' ἐπιτρέπουσι ν' ἀφιερῶμαι εἰς εἰδυλλιακὰς θεωρίας τῶν φυσικῶν καλλονῶν. Ἄλλ' ὁ ὀρεσίβιος ἐγὼ στεναῶζων περιφέρω πολλὰς τὸ βλέμμα εἰς τὸν ὀρίζοντα, ζητῶν τινὰ λόφον, τινὰ κυματισμὸν τοῦ ἐδάφους. Διὰ τοῦτο μετὰ χαρᾶς ἤκουσα, ὀλίγον μετὰ τὴν ἀφίξίν μου, ἓνα τῶν συντρόφων μου, εἰς τὴν παρεπονύμην διὰ τοῦ Βερολίνου τὰς ἀποστάσεις, νὰ μ' εἶπῃ ὅτι ἐκεῖνος διατρέχει ἔτι μεγαλητέρας, διότι ἡ κατοικία του εἶναι εἰς τὸ Ὠραῖον ὄρος (τὸ Schöneberg).

— Εἰς τὸ Ὠραῖον ὄρος! ἀνέκραξα. Κατοικεῖτε εἰς ὄρος, καὶ εἶναι καὶ Ὠραῖον; Ποῦ λοιπὸν κεῖται αὐτό;

— Ἄλλὰ πρὸς ἐκεῖ, μοὶ εἶπε, νομίζων ὅτι ἀστειεύομαι, καὶ δεικνύων μοὶ τὰ μεσημβρινά. Ἡ κορυφὴ αὐτοῦ εἶναι τὸ Ὄρος τοῦ Σταυροῦ (Kreuzberg). Βεβαίως τὸ γνωρίζετε.

— Ἐχει καὶ κορυφὴν! Ὁχι, παντάπασιν δὲν τὸ γνωρίζω καὶ εὐχαρίστως θὰ σὰς ἠκολούθουν ἐκεῖ, ἂν πεζὸς ἀπῆρχεσθε.

Καὶ τῷ ὄντι τὸν ἠκολούθησα. Ἀφ' οὗ δὲ πολλὰς διήλθον ἐυθείας καὶ μακρὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως, καὶ ἐστάθην ἐμπρὸς περιβόλου,

— Ἐδῶ εἴμεθα, μοὶ εἶπε.

— Ποῦ εἴμεθα;

— Ἄλλ' εἰς τὸ Ὄρος τοῦ Σταυροῦ.

— Ἡὼς; εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους;

— Ἀναμφιβόλως.

— Ἄλλὰ... ἀλλὰ ποῦ εἶναι τὸ Ὠραῖον ὄρος ὅπου κατοικεῖτε;

— Ἐκεῖναι κί οἰκίαι, βλέπετε, ἐκεῖ πρὸς τὰ δεξιὰ εἰσὶ τὸ Ὠραῖον ὄρος.

— Βλέπω, ἀπεκρίθη, τὰς οἰκίας πρὸς δεξιὰ, ἀλλὰ δὲν βλέπω οὔτε τὸ ὄρος οὔτε τὴν κορυφὴν του.

— Ἐχετε ἄδικον, μοὶ εἶπε πεπεισμένος ὁ Βερολίνοιος σπουδαστής. Ἡ ὁδὸς τῆς Μεγάλης Ἀρκτου, ἢ τῶν μεγάλων κόκκων, κατὰ τὴν ὀρθογραφίαν τῆς (Grossbeeren), ἀπὸ τινῶν ἐκατοντάδων βημάτων μέχρις ἐδῶ χωρεῖ ἐλαφρῶς ἀλλὰ σταθερῶς ἀνωῦσα.

— Ἐλαφρότατα τῷ ὄντι ἀπήντησα, ὥστε ἀνεφρίχθη ὄρος χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσω. Πρὸς αὐτὸ ἐστὶν ἡ ἡμετέρα Πυξὶς ἄλλος Ἰμάος ἢ Κιμβουράσος. Καὶ εἴμεθα εἰς τὴν κορυφὴν;

— Εἰς τὴν ἄκραν κορυφὴν, ἦν ἐμφαίνει τοῦτο τὸ ἐν τῷ περιβόλῳ μνημεῖον.

Εἰ καὶ ἡ πρώτη μου αὕτη ἀπόπειρα ὀδοπορίας ἀνακαλύψεν ἄλλον καρπὸν δὲν μοὶ ἀπέφραεν ἢ ὅτι μοὶ ἐδίδαξε πόσον μικραὶ εἰσὶ τῶν Βερολινοίων αἱ περὶ ὀρέων, καὶ κορυφῶν ἀξιώσεις, ἀντήμειψεν ὅμως τὸν κόπον μου ὅσα εἶδον καὶ ἔμαθον περὶ τοῦ μνημείου τοῦ ἐπιστέφοντος τὴν «ἄκραν κορυφὴν» τοῦ ὄρους τοῦ Σταυροῦ. Ἐκεῖ, ὡς εἰς τὸ ἐπιφανέστατον σημεῖον τῶν περιχώρων, ἐνέκρινεν ὁ νῦν Αὐτοκράτωρ τὴν ἀνέγερσιν μεγίστης χαλκῆς πυραμίδος εἰς ἀπομνημόνευσιν τοῦ κατὰ τῆς Δανίας πολέμου. Ἄλλ' ἔκτοτε, καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τοῦ κατὰ τῶν Γάλλων θριάμβου, ἡ πόλις τοῦ Βερολίνου ἔλαβε μεγάλην ἀνάπτυξιν, καὶ ἡ ὁδὸς τῆς Μεγάλης Ἀρκτου προὔχωρει καθ' ἡμέραν βῆμα πρὸς βῆμα ἀφανῶς καὶ ὡς εἶπεν ὑπόυλος πρὸς τὸ μνημεῖον, ὥστε ὅτε πέρουσι συνέθη νὰ διέλθῃ ἐκεῖθεν ὁ Αὐτοκράτωρ, ἀνεκάλυψε πρὸς ἐκπληξίν καὶ ὕπνην του ὅτι, ὅσον ὑψηλὴ καὶ ἂν ᾖ ἡ κορυφὴ τοῦ Ὄρους τοῦ Σταυροῦ, αἱ ὀροφαὶ τῶν νέων οἰκιῶν τῆς ὁδοῦ ἦσαν ἔτι ὑψηλότεραι, καὶ ἐκινδύνευον νὰ τὴν καταπνίξωσιν. Ἐξέφρασε δὲ τὴν μεταμέλειάν του ὅτι δὲν διέταξε κατ' ἀρχὰς ὑψηλότεραν τὴν οἰκοδομήν του μνημείου, καὶ οὕτως ἐστραμμένην, ὥστε ὁ ἄξων αὐτοῦ ν' ἀντιστοιχῇ πρὸς τὸν τῆς ὁδοῦ, καὶ ἐκ τοῦ κέντρου αὐτῆς νὰ φαίνηται ἡ πυραμὶς κατὰ μέτωπον. Παρηγορήθη ὅμως φιλοσοφικῶς εἰπὼν ὅτι μάταιον νὰ λυπηται διὰ τὰ ἀδύνατα, καὶ ὅτι τὰ γενόμενα οὐκ ἀπογίνονται. Ἄλλ' ὁ διευθυντὴς τῶν δημοσίων ἔργων, ὅστις τὸν συνώδευεν, ἀνέλαβε ν' ἀποδείξῃ ψευδόμενον τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖνο λόγιον τῆς δημώδους σοφίας, καὶ ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἀπέναντι αὐτοκρατορικῆς θελήσεως καὶ τῆς σημερινῆς ἐπιστήμης οὐδὲν ἐστὶ τὸ ἀδύνατον. Προυσιάζθη ἐπομένως μετὰ τινὰς ἡμέρας φέρων σχέδιον δι' οὗ δὲν προσέθετε μὲν ὕψος εἰς τὸ ὄρος, ἂν καὶ δι' αὐτοῦ ὁμολογουμένως

νωσ θὰ τὸ εὐηργέτει, ἀλλ' ἀνελάμβανε νὰ ἄρῃ τὸ ἐγκώδες μνημεῖον κατὰ 27 πόδας ὑπὲρ τὴν βᾶσιν του, καὶ νὰ μεταστρέψῃ αὐτὸ κατὰ τῆς ὁδοῦ τὴν διεύθυνσιν. Ἡ κολοσιαία αὕτη ἐπιχειρήσεις, θρίαμβος τῆς νέας μηχανικῆς, ἐνεκρίθη, καὶ ἤρξατο, καὶ τὴν εἶδον μετὰ θαυμασμοῦ ἐκτελουμένην διὰ δώδεκα ὑδραυλικῶν ἀντλιῶν, αἵτινες ὡς σιδηραὶ χεῖρες Βριάρεω συνελάμβανον τὴν πυραμίδα ὑπὸ τὴν βᾶσιν της, καὶ τὴν ὕψουν ἀνepsiθήτως τινὰς δακτύλους καθ' ἡμέραν, λίθοι δ' ἐν τομῇ τετράγωνοι παρενεβάλλοντο καθ' ὅσον ἤρτο, καὶ ἐκτίζοντο στερεῶς ὑπ' αὐτὴν· ἐνταύτῳ δὲ διὰ δεξιωτάτου μηχανήματος ἐστρέφετο ἐλάσσοτε κατὰ τινὰς γραμμὰς ὁ καταπληκτικὸς ὄγκος, μέχρις οὗ ἀπετελέσθη ἡ ἀπαιτουμένη γωνία πρὸς τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ διεύθυνσιν. Κἀθηται δὲ σήμερον ἐπ' ἀληθοῦς κτιστῆς κορυφῆς, κεκοσμημένης δι' ἀψίδων καὶ διαδρόμων, καὶ ὑπεραίρει τὰς ὑψίστας τῶν οἰκιῶν, πανταχόθεν καταφανῆς.

Ὡς δ' ἔχει ὅρη τὸ Βερολίνον, ἐπίσης ἔχει καὶ ποταμούς, καὶ μάλιστα δύο, τὴν Σπραῖνν καὶ τὴν Πάγκην. Καὶ αὕτη μὲν ἐστὶ στενὴ διώρυξ βορβοῦ καὶ δυσωδίας, κατησχυσμένως ἔρπουσα εἰς ἀφανεῖς τινὰς καὶ ἀποκέντρους ὁδοὺς, ἃς οἱ διαβάται φεύγουσι βύοντες τὰς ῥίνας, ἡ δ' ἀστυνομία σιέπτεται νὰ τὴν συγχώσῃ. Ἐκείνη ὅμως ἔχει ἀριστοκρατικωτέρας τὰς ἀξιώσεις, διακλαδεύεται διὰ πάσης τῆς πόλεως, κοιμᾶται μεγαλοπρεπῶς ὑπὸ πολυτελεῖς γεφύρας πρὸ ἀνακτόρων καὶ διὰ παραδείσων, καὶ βρονθύεται διαπλεομένη ὑπὸ φορηγίδων, αἵτινες ὅμως οὐδὲ ν' ἀναβῶσιν οὐδὲ νὰ καταβῶσιν δύνανται τὸ νωθρὸν βεῦμά της, μὴ ὠθοῦσαι διὰ κόντων ἑναγωνίας τὸν ἀβαθῆ της πυθμένα, ὥστε ἀληθέστερον βαδίζουσιν ἐπ' αὐτοῦ ἢ ὑπὲρ πλέουσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας της. Ὑπάρχει δὲ Βερολίνοις παροιμία λέγουσα ὅτι «ἡ Σπραῖνν εἰσρέει εἰς τὴν πόλιν ὡς κύκνος καὶ ἐκρέει ὡς χοῖρος.» Καὶ δὲν εἶναι τοῦτο ἄδικος μεμφιμοιρία, διότι τὸ ποτάμιον, στερούμενον βᾶθους καὶ κλίσεως, διανέμεται διὰ τῶν ὁδῶν εἰς ἐπιμήκη τέλματα, δεχόμενα διὰ μυρίων ὄχετῶν τὸν φόρον τῶν οἰκιακῶν ἀκαθαρσιῶν, καὶ ἀναπέμποντα νοσηρὰς ἀναθυμιάσεις, δι' ὅ καὶ αἱ παραποτάμιοι οἰκίαι σπανίως ἐνοικιάζονται.

Καὶ τοιαύτη μὲν ἐκ φύσεως ἡ Σπραῖνν, ὥστε μόνον δι' ὀχυρωματικούς λόγους δύναται τις νὰ ἐννοήσῃ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Γερμανοὶ τὴν ἐντὸς τῶν βραχιόνων αὐτῆς ἐγκλεισμένην νῆσον ἐξελέξαντο εἰς οἰκοδομὴν πόλεως, ὡς οἱ Γαλάται ἐκοδόμησαν τὴν Λουθηκίαν ἐπὶ τῆς βορβορώδους νήσου τοῦ Σηκουάνου. Ὀλίγας ὥρας περαιτέρω εἶχον διαυγεῖς λίμνας καὶ τερπνοὺς λόφους, οἵτινες θὰ ἦσαν ἀρίστη πόλεως ἔδρα.

Ἀλλὰ σήμερον ὁ πολιτισμὸς δὲν κλίνει ἀπαθῶς τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὰς ἀτελεῖας τῆς φύσεως.

Ἐξ ἐναντίας ἀνταγωνίζεται κατ' αὐτῶν ὅπου ἐστὶν ἀναγκαῖον, καὶ τὰς ὑπερnickα. Ὁ νῦν ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτε πρὸ τριῶν ἐτῶν ἦν δήμαρχος Βερολίνου, ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς ἐταιρίας ἣτις ἠγόρασε γαίας χέρσους ἐκτὸς τῆς πόλεως, κατεσκεύασε καὶ ἐξακολουθεῖ κατασκευάζουσα εὐρεῖς ὄχετους κοινωνοῦντας πρὸς τὰς οἰκίας, ἔδρυσε πολλαχοῦ μεγάλας ἀτμοκινήτους μηχανὰς ἀπορροφητικὰς, καὶ οὕτω διοχετεύουσα τῆς πόλεως τὰ περιπτώματα εἰς τοὺς ἀγρούς τῆς ἐταιρίας, λιπαίνει αὐτοὺς, καὶ τοὺς καθιστᾷ ἐξ ἀμμοδῶν εὐγείους καὶ προσοδοφόρους, τὴν δὲ Σπραῖνν ἀποδίδει, δηλαδή θέλει ἀποδώσει ὅταν τὸ ἔργον συντελεσθῇ, εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτῆς ἀγνότητα.

Ἐν τούτοις ὅμως καὶ ὅπως ἔχει εἶναι πολῦτιμος διὰ τὸ Βερολίνον, οὐ μόνον διότι καύσιμος καὶ οἰκοδομικὴ ὕλη, καρπὸς καὶ ἄλλα προϊόντα μεταφέρονται δι' αὐτῆς ὀλιγοδαπάνως ἐκ περιχώρων καὶ ἀπεχόντων μερῶν ὑπὸ πληθυσμοῦ ὅστις, ὡς οἱ Κινεζοὶ, ποταμόβιοι, τὰ πλοιοῦριά του ἔχει μόνον σταθερὰν κατοικίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς παντοίας χρήσεις ἃς τὸ ὕδωρ αὐτῆς ὑπηρετεῖ, οὐχὶ μὲν τὴν πόσιν, διότι δὲν ὑπάρχει διήθησις δυναμένη νὰ πλύνῃ αὐτό, ἀλλὰ διὰ τὴν οἰκιακὴν καὶ τῆς πόλεως τὴν καθαριότητα καὶ διὰ τὴν ἄρδουσι τῶν φυτειῶν καὶ τῶν κήπων.

Ὡς πρὸς ταῦτα δὲ ἀξιοθαύμαστον κηρύττω τῆς δημοτικῆς ἀστυνομίας τὴν ἐπιμέλειαν. Ἐδῶ, ὅπου ὁ οὐρανὸς δὲν εἶναι ὡς παρ' ἡμῖν φειδωλὸς ὕδατος, ποσάκις, ἐν ᾧ βροχερὰ νέφη ἐσχότιζον τὸν ὀρίζοντα, δὲν εἶδον τὰς ὑδροφόρους ἀμάξας ἰσταμένας εἰς πάσας τῶν ὁδῶν τὰς γωνίας, πληρουμένας διὰ δερματίνου σωλήνος, εἰς δὲν διὰ προχείρου μηχανισμοῦ ἀνέβρυσε τὸ ὕδωρ τῶν ὑπογείων ὑδραγωγείων ἀτρέφει ἡ Σπραῖνν καὶ ἐξακολουθοῦσας εὐσυνειδήτως τὴν κατάβρεξιν καὶ τῶν δένδρων τὴν ἄρδουσι καὶ ὅτε ἠρώτησά ποτε ὑπαστυνόμον τινὰ πρὸς τί ὁ κόπος οὗτος ἀφ' οὗ βροχὴ ἐπίκειται, μοὶ ἀπεκρίθη· «Ἡμεῖς πράττομεν ὅ,τι ὀφείλομεν, καὶ ὁ Θεὸς ὅ,τι θέλει· τὸ ἔργον του ἕκαστος.» Καὶ τότε ἐνεθυμήθη ἄλλην τινὰ πόλιν, ἣτις τὴν κατάβρεξιν, τὴν ἄρδουσι, καὶ αὐτὸν τὸν φωτισμὸν της ἀναθέτει σχεδὸν ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν οὐρανόν, ἧς ὅμως διὰ τοῦτο αἱ ὁδοὶ εἰσι σκοτειναὶ ὅσάκις κρυβῆ ἡ πανσέληνος καὶ οἱ κάτοικοι ἀναπνέουσι κόνιν, καὶ ξηρὰ ξύλα δεικνύουσι ποῦ δένδρα καὶ θάμνοι ἔπρεπε νὰ στολιζῶσι τὰς πλατείας καὶ τοὺς περιπάτους της. Ἀληθῶς ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη δὲν ἔχει τὴν Σπραῖνν. Ἀλλὰ σὺ δύνασαι νὰ εἰπῆς, διότι ἐγὼ ὡς ξένος δὲν τὸ ἤξεύρω, ἀν ἐκλήθησάν ποτε ἐκεῖ ἔμπειροι ἐξ Εὐρώπης ὑδραυλικοὶ νὰ ἐξετάσωσι τὸν ὑπόγειον ῥοῦν τῶν ὑδάτων της, περὶ οὗ ἐγὼ αὐτὸς μαρτυρῶ, διότι εἰς τὸν πυθμένα τοῦ φρέατος τῆς οἰκίας μου ἤκουον ῥέον τὸ ὕδωρ, καὶ νὰ εἰπῶσιν ἀν δὲν δύνανται ν' ἀναζή-

σωσιν οί κρουνοί τῆς Καλλιφόρας, ὅπου πολλάκις εἶδον τὰς παροίκους πλυντρίδας νὰ ξέωσι τὴν γῆν διὰ τῶν ὀνύχων καὶ νὰ εὐρίσκωσιν ὕδωρ.

Ἄλλ' ἰδοὺ ἐγὼ ἐμακρύνθητι τοῦ Βερολίνου. Ἄς τὸ ἀφήσωμεν σήμερον, καὶ πάλιν βλέπομεν.

Ἐν Βερολίῳ, τῆ 25 Μαΐου 1879. Ε.

Ἱστορία τῆς σημαίας τοῦ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ

Ὁ Ὑψηλάντης πρῶτος εἶδωκε τὴν ἰδέαν ἐν Ἑλλάδι, περὶ σχηματισμοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, οἱ δὲ μετ' αὐτοῦ ἱερολοχίται καὶ ἄλλοι νέοι ἐλθόντες ἐσχμάτισαν τὴν πρώτην βάσιν αὐτοῦ.

Ὁ τακτικὸς στρατὸς, συνιστάμενος κατ' ἀρχὰς ἐκ πεζῶν, ἠξήθη διὰ τοῦ σχηματισμοῦ ἐνὸς λόχου τοῦ πυροβολικοῦ κατὰ τὸ 1823.

Ὁ λόχος οὗτος ὠργανώθη εἰς Ναύπλιον, ὠπλίστη δὲ μὲ μόνον ξίφη (ὡς τοῦτο ὑπάρχει καὶ εἰς ἄλλα εὐρωπαϊκὰ σώματα) ἔλαβε δὲ διὰ παρατάξεως καὶ ὑπὸ ἐπιτροπῆς διωρισμένης ὑπὸ τῆς τότε Κυβερνήσεως τὴν σημαίαν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ κανονστασίου τῆς ξηρᾶς τοῦ φρουρίου τοῦ Ναυπλίου. Ἀπειρον πλῆθος λαοῦ ἐχαιρέτισε τὴν σημαίαν ταύτην, ὃ δὲ ἀρτίσυστατος λόχος τοῦ πυροβολικοῦ, συγκείμενος ἐκ νέων Ἑλλήνων καὶ ἔχων ἀρχηγὸν τὸν Ἐμμανουὴλ Καλλέργην, ἐξεστράτευσεν ἀμέσως εἰς Καλάμας.

Ὁ νέος τρόπος τοῦ ὀπλιζέσθαι μόνον μὲ ξίφη ἐφάνη ὅλως παράδοξος, οὐδὲ ἐνέπνεε τὴν ἀπαιτουμένην εἰς τοὺς Ἑλληνας ἐμπιστοσύνην· διό, καίτοι παρὰ τὰς διατάξεις, ἐπιτυχόντες εἰς τι μέρος διαλελυμένον καὶ ἐσκορπισμένον αἰγυπτιακὸν τακτικὸν σῶμα, ἐπαρουσιάσθησαν οἱ πάντες τὴν ἐπαύριον ἐνοπλοὶ φέροντες αἰγυπτιακὰ γαλικά τουφέκια μὲ λόγχας.

Μετὰ ταῦτα ὁ λόχος τοῦ πυροβολικοῦ, φέρον τὴν σημαίαν αὐτοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καλάμας, ὅπου τὰ μέγιστα συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῆς πολιτορίας. Βίτα παραδοθέντος τοῦ φρουρίου καὶ μὴ ἔχοντων τῶν πυροβολιστῶν τὸ δικαίωμα νὰ ἐξέλθωσι μὲ σημαίαν ἀναπεπταμένην, οἱ μὲν λοιποὶ τῶν ἀνδρῶν ἐξῆλθον ἕκαστος ὅπως ἐβούλετο, ὃ δὲ διοικητῆς τοῦ λόχου Ἐμμ. Καλλέργης, περὶ πολλοῦ ποιούμενος τὴν διατήρησιν τῆς ἱερᾶς παρακαταθήκης, ἦν ἡ Πατρις ἐνεπιστεύθη αὐτῷ, ἀφῆρσε τὸ δόρυ, καὶ λαθῶν μεθ' αὐτοῦ τὸν σταυρὸν καὶ τὸ ὄφρασμα τῆς σημαίας τοῦ λόχου του, περιεζώσθη αὐτὰ ἐσωθεν τῶν ἐνδυμάτων αὐτοῦ, καὶ οὕτως ἡ σημαία σωθεῖσα δὲν ἔπεσεν εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν. Μετ' ὀλίγον ὁ μὲν διοικητῆς Ἐμμ. Καλλέργης ἀπεβίωσε, τὸ πυροβολικὸν δ' ἔκτοτε στερεῖται παραδόξως τῆς σημαίας αὐτοῦ.

Τὸ ἐλληνικὸν πυροβολικὸν ἐκυρίευσεν τέσσαρας ἐχθρικὰς σημαίας εἰς Χίον ὑπὸ τὸν ἀείμνηστον Φαβίερρον. Ὁ στρατηγὸς οὗτος κατὰ τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπάνοδόν του ἠθέλησεν αὐτὸ τοῦτο τὸ

πυροβολικὸν νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὴν κυβέρνησιν τὰς ἐχθρικὰς σημαίας, ἀς ἐκυρίευσεν καὶ αἵτινες ὑπάρχουσι ἐισέτι εἰς τὴν Ἀκροναυπλίαν.

Ἰπάρχει διατάξις ^{*} ^{*} ^{*} παρὰ τοῖς στρατοῖς ὄλων τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν, καθ' ἣν πᾶν σῶμα ὅπερ ἐκοίθη ἀπαξ ἄξιον νὰ φέρῃ σημαίαν, ὡς ἱερὸν παλλάδιον ἐν ὥρᾳ μάχης διατηρεῖ αὐτὴν αείποτε, οὐδέποτε στερούμενον αὐτῆς, ἢ ἐὰν ἀτυχῶς περιπέσῃ αὐτὴ εἰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ. Δι' αὐτὸ τοῦτο βλέπομεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἄπειρα θύματα πεσόντα περὶ τὴν σημαίαν πρὶν ἢ αὐτὴ περιπέσῃ εἰς χεῖρας ἐχθρικὰς· δι' αὐτὸ τοῦτο ἡ σημαία δὲν κινδυνεύει μὲν πάντοτε ἐκτεθειμένη ἀσκόπως, ὁσάκις δὲ ἀνάγκη μεζζονος ἐνθαρρύνσεως ὑπάρχει, βλέπομεν τὸν ἀρχηγὸν διατάττοντα τὸν σημαιοφόρον νὰ προχωρήσῃ. Ὁ φόβος μὴ τὸ ἐν λόγῳ σῶμα ἐπανεέλθῃ τῆς μάχης ἀνευ σημαίας, ἢ ἰδέα ὅτι θέλει στερεῖσθαι τῆς σημαίας αὐτοῦ ἄχρις οὗ ἄλλην ἐχθρικήν κυριεύσῃ, διεγείρει τὴν φιλοτιμίαν τῶν στρατιωτῶν, καὶ οὕτως ὡς ἄλλοι λέοντες πρὸς τοὺς ἐχθροὺς φέρονται· δι' αὐτὸ τοῦτο βλέπομεν εἰς τὴν ἱστορίαν ὅτι στρατοὶ νικηταὶ ὄντες ὕψ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, δὲν ἐπέμειναν ν' ἀφαρπάσωσι τοῖς ἡττημένοις τὴν σημαίαν.

B. B.

Ο ΚΙΝΕΖΟΣ ΕΙΣ ΤΑ ΠΑΡΙΣΙΑ

[Μετάφρασις Ἰωάννου Καρασούτσα.]

Ἐγὼ Ἰ-σιάν-σιγγ (*Ι-δόκτωρ) πρὸς σὲ τὸν Τσιγκ-βίτ-Ἐκὶν γράφω.

Ἄμα λάβῃς τὸ παρόν μου, πορεύθητι εἰς Οὐάγγτσου, τὸν κίτρινον γὰρ τοῦ Φῶ, καὶ καῦσον μίαν ῥάβδον κάμφορας ὑπὲρ ἐμοῦ, ὅτι ἐφθασα εἰς Παρίσιον ζῶν. Διήνησα ἀπὸ τὸ στόμιον τοῦ Οὐσίγγ-Χὸ πεντακισχίλια καὶ τριακόσια καὶ εἰκοσι Ἀι, καὶ εἰς κίνδυνος θανάτου ὑπὸ τοὺς πόδας μου καθ' ἕκαστον Ἀι, καὶ ἐσώθην χάρις τῷ μεγάλῳ Τιέν.

Οἱ πρόγονοί μου εἶψάν μοι ἴλεσι καὶ εὐμενεῖς νῦν μάλιστα ὑπὲρ ἄλλοτε ποτε. Τὸ Παρίσιον εἶναι πεδὶον μάχης· ἀντὶ σφαιρῶν ὑπάρχουσι τροχοὶ καὶ ἵπποι. Ὅσοι δὲν ἔχουν τροχοὺς καὶ ἵππους, ἀπόλλυνται κακῶς εἰς τὸ ἄνθος τῆς ζωῆς. Δεκαεπτὰ νοσοκομεῖα ὑπάρχουν διὰ τοὺς τραυματίας. Ἐν τούτων φέρεται ἐπιγραφὴν *Νοσοκομεῖον τῶν Ἀνιάτων*. Οἱ εἰσερχόμενοι εἰς αὐτὸ προειδοποιούνται οὕτω ὅτι μόνον νεκροὶ θέλουν πάλιν ἐξέλθαι· ὠραία φιλανθρωπία τῶν Παρισινῶν δοκτόρων! Ἰδοὺ πῶς οἱ βάρβαροι οὗτοι ἐνοουῖσι τὸν πολιτισμὸν!

Ἄλλοίμονον! παρὰ τὸ σοφὸν ἀπόφθεγμα τοῦ Ἀι Κι, καὶ παρὰ τὸν νόμον τοῦ Μενού, ἐμίσθωσα ὄχημα μὲ τέσσαρας τροχοὺς, κλαίω ἀπὸ τοῦδε τὴν μοῖραν τῶν δυστυχῶν ὅσους ἐμεῖλα νὰ στείλω εἰς τὸ Νοσοκομεῖον τῶν Ἀνιάτων. Ἄλλ' εἰς τὸ Παρίσιον δὲν γίνεταί *διαφορετικὰ* ἢ πρέπει